

З огляду вказане, необхідно проаналізувати процесуальний аспект встановлення наявності факту добросовісного, відкритого, безперервного володіння нерухомістю протягом десяти років. Слід визначитися щодо сутності вимог володільця речового права. Однією з підстав набуття права власності є передбачені вище умови, перелічені в ст. 344 ЦК України. Від їх встановлення в судовому порядку залежить виникнення права власності за набувальною давністю.

Таким чином, при розгляді справ про набуття права власності за набувальною давністю необхідно виходити з того, що якщо володільць відкрито та добросовісно користується майном, власник якого помер, а його спадкоємці не заперечують проти володіння таким майном, то таке володіння слід вважати добросовісним, яке може бути підставою для набуття права власності за набувальною давністю.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page>

НАСЛІДКИ ВРЕХІТ ЩОДО ТРАНСКОРДОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Овечкіна О. С.

аспірантка

Інституту держави і права імені В. М. Корецького

Національної академії наук України

м. Київ, Україна

Велика Британія набула членство у Європейському Союзі (далі – ЄС) 1973 року. У зв'язку із цим, законодавство, що регулює діяльність як національних так і іноземних компаній, які здійснюють діяльність на території Великої Британії, встановлюючи єдині правила регулювання зазначених суб'єктів права, зазнало деяких змін. Так, Закон про компанії був доповнений положеннями, як того вимагали Company Law Directives, Accounting Directives та Shareholder Rights Directive. Крім того, з метою забезпечення безперешкодного функціонування Єдиного ринку на території ЄС створено такі нові організаційно-правові форми юридичних осіб, як європейська компанія (Societas Europaea, SE), європейське об'єднання за економічними інтересами (European Economic Interest Grouping, EEIG), діяльність яких регулюється не національним законодавством однієї з держав-членів ЄС, а правом ЄС.

Разом із цим, 24.01.2020 між ЄС та Великою Британією підписано Угоду про вихід Великої Британії з ЄС, яка набула чинності 01.02.2020. Вказаним актом передбачено запровадження перехідного періоду, який триватиме до 31.12.2020. Строки дії перехідного періоду не було продовжено, тому низці компаніям необхідно буде враховувати те, що з 01.01.2021 право ЄС більше не діятиме щодо Великої Британії. Крім того, Велика Британія з 01.01.2021 не є учасником Європейського економічного простору (далі – ЄЕП), вона стане «третьою країною» для держав членів-ЄС, крім випадків, коли вступатимуть в дію положення двосторонніх угод або багатосторонніх торгових договорів (WTO, GATT, СЕТА). А це означає, що чотири європейські свободи (руху товарів, послуг, робочої сили та капіталу) надалі не застосовуватимуться для компаній Великої Британії.

У світлі цих подій, урядом Великої Британії у жовтні 2019 року підготовлено Інструкцію (Guidance covering legislative and practical changes to the UK's Company Law framework as a result of Brexit in a No Deal scenario) щодо змін законодавства про компанії [1], у випадку якщо не буде підписано угоди між Великобританією та ЄС. Натепер вже відомо, що подібних домовленостей між ЄС та Великобританією досягнуто поки не було, тому з 01.01.2021 Велика Британія не є державою-учасницею ЄЕП [2].

Як зазначається у згаданій Інструкції, її положення актуальні для компаній, які зареєстровані у Великій Британії та мають центри діяльності у державах-членах ЄС; є компаніями держав-членів ЄС із зареєстрованими установами у Великій Британії; британські компанії мають дочірні компанії, філії, установи в державах-членах ЄС. У вказаних рекомендаціях зазначено щодо необхідності виконання певних дій для таких компаній у зв'язку із Brexit.

Це, по-перше, неможливість реєстрації у Великій Британії європейських компаній та європейських об'єднань за економічними інтересами. Вже зареєстровані такі компанії до 01.01.2021 мають можливість перемістити своє місце реєстрації до держави-члена ЄС.

До закінчення перехідного періоду європейські компанії мають можливість за певних умов (реєстрація не менше 2 років, затверджено 2 річних звіти) здійснити перереєстрацію на британську відкриту публічну компанію з обмеженою відповідальністю (public limited company, PLC). Після 01.01.2021 європейські компанії автоматично перетворюються на британські товариства, PLC або ліквідуються; британські філії європейських компаній мають дотримуватись Регламенту про закордонні компанії (Overseas Company Regulations 2009).

До того ж, з 01.01.2021 європейські об'єднання за економічними інтересами, які зареєстровані у Великій Британії, будуть перетворені на

британські об'єднання за економічними інтересами (United Kingdom economic interest grouping, UKEIG).

По-друге, транскордонне злиття компаній відповідно до Директиви 2005/56/ЄС, в яких беруть участь британські компанії, має бути завершеним (зарєєстрованим в Британській Реєстраційній палаті) до 01.01.2021. У Великій Британії The Companies (Cross-Border Mergers) Regulations 2007 (SI 2007/2974, із змінами та доповненням) на підставі Директиви ЄС 2005/56/ЄС регламентує транскордонне злиття між британськими компаніями з обмеженою відповідальністю та компаніями, що регулюються законодавством іншої держави ЄЄП. Зокрема, цим актом визначено, що «злиття» компаній можливо шляхом поглинання, створення нової компанії або поглинання дочірньої компанії.

Крім того, після закінчення перехідного періоду компаніям, які засновані в державах ЄЄП та мають філії у Великій Британії, мають надавати до Британської Реєстраційної палати додаткову інформацію щодо своєї діяльності.

Таким чином, «свобода заснування» як складова економічної свободи – однієї із концептуальних засад права ЄС, що передбачає виключення всіх обмежень, що існують в національних законодавствах стосовно заснування іноземними суб'єктами компаній або перенесення в її юрисдикцію існуючих іноземних компаній, а також заснування ними в цій країні власних представництв, філій та дочірніх організацій [3], більше не діятиме для британських компаній, які здійснюють діяльність на території держав-членів ЄС, та іноземних компаній держав-членів ЄС/ЄЄП, що здійснюють діяльність на території Великої Британії. Це може призвести до зростання випадків невизнання юридичної особи, втрати обмеженої відповідальності акціонерів британських компаній, якщо компанія здійснює діяльність у державі, де застосовується критерій осілості, а також збільшення судових спорів між суб'єктами правовідносин із іноземним елементом.

Враховуючи те, що в законодавствах сучасних держав відсутній єдиний підхід щодо колізійного регулювання визначення особистого закону юридичної особи, Brexit з новою силою актуалізує питання «протистояння» двох найбільш розповсюджених колізійно-правових теорій визначення правого статусу юридичних осіб – інкорпорації та осілості. Адже в ЄС в багатьох державах застосовується критерій реального місцезнаходження, що зумовлює, серед іншого проблему невизнання юридичних осіб, які мають заснування в державі, де використовується критерій інкорпорації (до числа яких належить і Велика Британія), одночасно із місцезнаходженням органів правління такої юридичної особи в державі, де застосовується критерій осілості (наприклад, такі держави як ФРН, Франція, Австрія, Бельгія,

Люксембург, Греція, Іспанія, Португалія, Латвія, Литва, Естонія, Польща, Румунія, Угорщина та ін.). Тому для зменшення вірогідності можливого невизнання британських компаній, за умови місцезнаходженням органів правління такої юридичної особи в державі, де застосовується критерій осілості, видається доречним розглянути можливість реінкорпорації за фактичним місцем знаходження такої компанії.

Британські компанії, які мають філії у державах-членах ЄС, тепер підпорядковуватимуться правилам, що застосовуються до компаній третіх країн, які передбачають подання додаткової інформації щодо своєї діяльності.

Разом із цим, зменшення ризиків настання зазначених негативних наслідків у зв'язку із Brexit щодо транскордонної діяльності юридичних осіб можливо шляхом укладання міждержавних дво- та багатосторонніх договорів, які містили б уніфіковані норми стосовно колізійно-правового регулювання статусу юридичних осіб.

Література:

1. Guidance covering legislative and practical changes to the UK's Company Law framework as a result of Brexit in a No Deal scenario. URL:https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/916656/eu-exit-company-law-guidance.pdf (дата звернення: 07.12.2020)

2. Eurostat Statistics explained. Glossary European Economic Area URL: [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:European_Economic_Area_\(EEA\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:European_Economic_Area_(EEA))(дата звернення: 07.12.2020)

3. Thomale and Weller. Freedom of establishment Persons (European Union) and private international law. In: Encyclopedia of Private International Law. Basedow, Rühl, Ferrari and Asensio (eds.). Cheltenham, Northampton: Edward Elgar, 2017. Vol. 1, P. 807.